
Natuurtoets 110 kV kabel Luttelgeest (EMO1)

Toetsing aan de Flora- en faunawet en Ecologische hoofdstructuur

13 januari 2010

Verantwoording

Titel	Natuurtoets 110 kV kabel Luttelgeest (EMO1)
Opdrachtgever	TenneT TSO B.V.
Projectleider	Suzanne Swenne
Auteur(s)	Sipke Holtes en Margaret Konings
Uitvoering veldwerk	Sipke Holtes
Projectnummer	4694008
Aantal pagina's	36 (exclusief bijlagen)
Datum	13 januari 2010
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale versie. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
afdeling Bodem
Transportweg 12
Postbus 722
9400 AS Assen
Telefoon (0592) 39 13 00
Fax (0592) 39 13 25

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom.
De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001.

Kenmerk R003-4694008SIH-evp-V01-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon	3
1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Natuurbeschermingswetgeving	8
1.3 Methode	8
1.4 Uitgangspunten	9
2 Locatie, ontwikkeling en soorten.....	11
2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling	11
2.2 Overzicht van verwachte soorten	13
2.3 Samenvatting verwachte tabel 2 en tabel 3 soorten	18
3 Toetsing Flora- en faunawet.....	19
3.1 Inleiding	19
3.2 Overzicht (mogelijke) effecten	19
3.3 Toetsing aanwezige soorten	20
3.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	22
4 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur	27
4.1 Werkwijze	27
4.2 EHS Provincie Flevoland.....	27
4.3 Toetsing effecten.....	28
4.4 Conclusies toetsing EHS.....	29
5 Conclusies en aanbevelingen	31
5.1 Aanleiding.....	31
5.2 Flora en faunawet.....	31
5.3 Ecologische Hoofdstructuur	33
5.4 Vervolgstappen	33
6 Literatuur.....	35

Bijlage(n)

1. Overzichtskaart
2. Toelichting natuurbeschermingswetgeving
3. Indruk plangebied

1 Inleiding

Voor de aanleg van de 110 kV leiding EMO1 nabij Luttelgeest is een quickscan in het kader van de relevante natuurbeschermingswetgeving uitgevoerd door Tauw. Uit deze quickscan, met als kenmerk N002-4662436HKJ-evp-V01-NL, kwam naar voren dat een veldbezoek en een verdere uitwerking van de atlassen noodzakelijk was om te bepalen of door de wet beschermde soorten en gebieden geschaad worden. Dit document gaat verder in op de effecten van de aanleg van de leiding op beschermde natuurwaarden. In de conclusie wordt apart uiteen gezet welke effecten op de schakelstations te verwachten zijn, en welke effecten te verwachten zijn bij de aanleg van de leiding. Tevens worden de benodigde vervolgstappen weergegeven.

Hoofdstuk 1 gaat in op de achtergrondinformatie van de relevante natuurbeschermingswetgeving bij dit project en de wijze van toetsing hieraan. In de navolgende hoofdstukken wordt de wetgeving verder behandeld. In hoofdstuk 5 worden de conclusies beschreven.

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van TenneT heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de aanleg van een 110 kV leiding nabij Luttlgeest gezamenlijk met de aanleg en/of uitbreiding van twee schakelstations. De beoogde ingreep is nader beschreven in hoofdstuk 2.

Bij ruimtelijke ingrepen en plannen moet onderbouwd worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Reeds tijdens de planvorming moet daarom inzichtelijk worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een mitigatie- en/of ontheffingsplicht geldt en of voldoende ecologisch mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen kunnen worden.

In deze rapportage wordt daarom antwoord gegeven op de vragen:

- Welke natuurbeschermingswetgeving is van belang
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering

1.2 Natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurbeschermingswetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet beschermt Natura2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk. Op circa 2 kilometer ten noorden van het traject EMO1 ligt het Natura2000-gebied "Weerribben". Gezien de aard van de werkzaamheden en de relatief grote afstand tot het Natura2000-gebied kunnen effecten op het Natura2000-gebied worden uitgesloten.

De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als *Ecologische Hoofdstructuur* (EHS) vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. Het tracé loopt parallel langs de Zwolsevaart, welke is aangemerkt als EHS. De EHS wordt ter hoogte van de Kalenbergertocht doorkruist met een gestuurde boring. Toetsing aan de EHS is daarvoor noodzakelijk.

Samengevat wordt in dit document de ingreep getoetst aan de Flora- en faunawet en de EHS. Een nadere uitwerking van de in dit document behandelde natuurwetgeving vindt u in bijlage 2.

1.3 Methode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- De quickscan van 3 november 2009 [N002-4662436HKJ-evp-V01-NL]
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data
- Vrij beschikbare gegevens van het Natuurloket
- Een oriënterend veldbezoek op 7 januari 2010

Het oriënterende veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre verwachte soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen.

Op basis van het oriënterende veldbezoek, habitateisen van soorten en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden en/of aantoonbaar aanwezig zijn op basis van inventarisaties. De aanleg van de leiding is vervolgens getoetst op deze selectie van soorten.

1.4 Uitgangspunten

De toetsing aan de EHS omvat het bepalen van mogelijke aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Deze toetsing geeft een ecologisch-inhoudelijke indruk van het optreden van eventuele effecten op de EHS.

In deze toetsing wordt ervan uitgegaan dat de groenstructuren worden gepasseerd door een gestuurde boring zoals aangegeven op de aan ons geleverde kaarten van 20 november 2008.

In deze toetsing wordt ervan uitgegaan dat elektromagnetische straling vanuit schakelstations geen effect hebben op vliegrouten en foerageergebieden van vleermuizen. Tauw gaat ervan uit dat de vleermuizen tijdens het gebruik van naastliggende opgaande structuren gebruik maken van sonar, welke niet wordt beïnvloed door magnetische straling.

Kenmerk R003-4694008SIH-evp-V01-NL

2 Locatie, ontwikkeling en soorten

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige en de toekomstige staat en het gebruik van de planlocatie en de verwachte beschermde soorten op basis van verspreidingsgegevens, oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel.

2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling

Voor de aanleg van de 110 kV leiding wordt één schakelstation aangelegd en wordt er één schakelstation uitgebreid. De beide schakelstations inclusief het 110 kV leidingtracé worden in het document gezamenlijk beschreven als plantracé. Indien een verduidelijking van per locatie noodzakelijk is, worden deze los beschreven.

Het veldbezoek is uitgevoerd in een periode met een gesloten sneeuwdek. De dikte van de sneeuw bedroeg circa 10 centimeter. Door de sneeuw waren niet alle kenmerken van de vegetatie goed zichtbaar.

Schakelstation Emmeloord

Het schakelstation Emmeloord ligt ten zuiden van Emmeloord in het landelijke gebied. De Nagelerweg begrenst de zuid- en west zijde van het station. Ten noorden van het station ligt een akker. Ten oosten ligt een opslag van stenenmateriaal. Om het schakelstation staan enkele kleinere bomen, welke een afscheiding tussen de akker en het station vormen. Op het schakelstation zelf is geen vegetatie aanwezig.

Plantracé

Het plantracé ligt in het landelijk gebied tussen Emmeloord en de Kalenbergerweg. Vanaf de Nagelerweg gaat de leiding via het ten noorden gelegen agrarisch gebied naar het oosten toe. De leiding gaat met een gestuurde boring onder de Nagelerweg door. Hierna vervolgt het tracé zich door de akkerlanden in oostelijke richting, waarna de snelweg A5 en de nevenliggende Kamperweg door een gestuurde boring wordt gepasseerd. Ten oosten van de A5 komt de boring weer aan de oppervlakte binnen agrarisch gebied, waarna de leiding afbuigt naar het noorden. De Kleitocht wordt tevens door een gestuurde boring gepasseerd. Direct ten noorden van de Kleitocht buigt de leiding af naar het oosten en volgt de Kleitocht in oostelijke richting door het agrarische gebied. De Kleitocht is een watergang welke aan de noordelijke zijde een rietkraag van circa 0,5 meter breed bevat. Tot aan de Kleitocht worden meerdere ontwateringsgangen gepasseerd die een geringe diepte hebben. Deze ontwateringsgangen worden gepasseerd door een open ontgraving waarbij beide zijden eerst worden afgedamd. Bij de kruising van de Kleitocht met de Kleitocht volgt de leiding de Kleitocht naar het noorden. De Kleitocht bevat een rietkraag aan de westzijde van de watergang.

Bij de kruising van de Kleeftocht met de Kleefweg wordt de leiding van de westzijde naar de oostzijde van de Kleeftocht gebracht door middel van een gestuurde boring, waarna de leiding in noordelijke richting doorloopt tot aan de Zwolse vaart door agrarisch gebied. Daar buigt de leiding af naar het oosten en volgt de Zwolse vaart aan de zuidzijde door agrarisch gebied tot aan de Kalenbergertocht.

De Zwolse vaart is aangewezen als Ecologische Verbindingszone. Voornamelijk de noordoever is hiervoor ecologisch ingericht. Hier is een rietoever aanwezig met beplanting van bomen. Op de zuidoever is op enkele plekken een smalle strook riet aanwezig. De leiding zelf wordt aangelegd in agrarische gronden.

Ter hoogte van de Kalenbergertocht buigt de leiding af naar het noorden waar de leiding de Kalenbergertocht aan de Westzijde volgt. De Zwolsevaart, Emmeloodseweg en Marknesserweg worden gepasseerd door een gestuurde boring.

Aan de westzijde van de Kalenbergertocht is net als bij de Kleeftocht een rietkraag aanwezig. De rietkraag staat op de westoever.

Bij de kruising van de Kalenbergertocht met de Oosterringweg wordt de leiding met een gestuurde boring onder de weg door gebracht. Daar volgt de leiding de Kalenbergertocht aan de noordzijde. Tussen de Kalenbergertocht en het nevenliggende kassengebied ligt een weg. De leiding volgt de Kalenbergertocht, kruist de Marknessertocht en buigt aan de oostzijde van het perceel van dhr Vaandrager naar het noorden richting het nieuw te bouwen schakelstation langs de Kalenbergerweg.

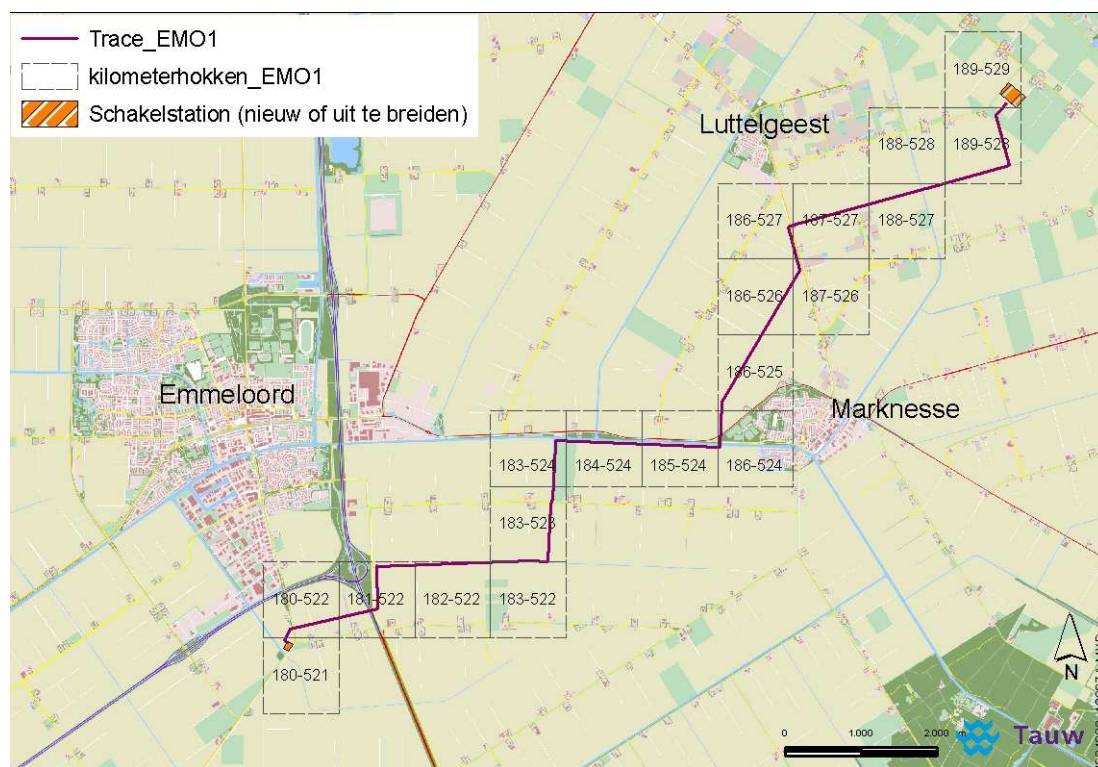
Het tracé bevindt zich in agrarisch landbouwgebied. Kruisingen met afwateringssloten worden uitgevoerd met een open ontgraving. Grotere watergangen die geschikt zijn voor vissen worden gepasseerd door gestuurde boringen, waarbij de watergang niet wordt vergraven.

De sleuven die worden gegraven voor de aanleg van de leiding zijn circa 2,50 meter diep met een insteekbreedte van circa drie meter. De werkzaamheden zijn gepland in het voorjaar van 2010.

Schakelstation Kalenbergerweg

De locatie van het schakelstation aan de Kalenbergerweg bestaat momenteel uit intensief gebruikt agrarisch landschap. Het perceel is aangelegd voor de verbouw van wortelen en/of bollen. Langs de Kalenbergerweg zijn meerdere bomen aanwezig. Op het perceel worden meerdere transformatoren gebouwd, waarbij de stroom van 380 kV worden terug gebracht naar 110 kV.

Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken, zogenaamde RD-coördinaten. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Het plantracé kruist 10 kilometerhokken. Figuur 2.1 geeft de ligging van het plangebied en de kilometerhokken weer.

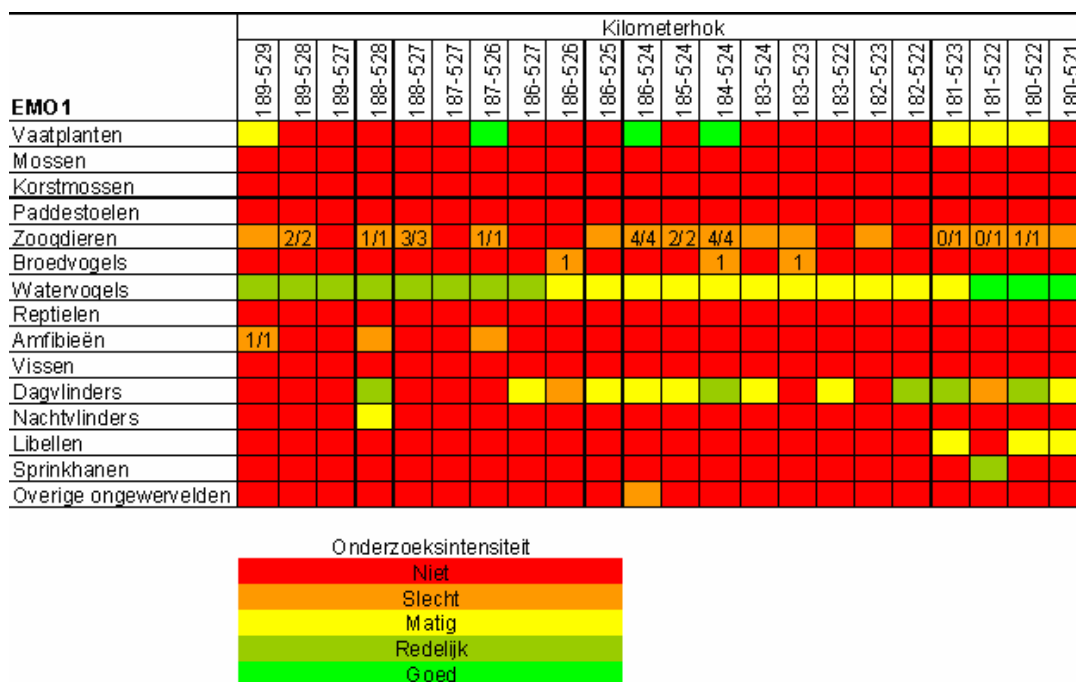

Figuur 2.1 Ligging plangebied (globaal begrensd)

Voor een indruk van de omgeving van het plangebied zie bijlage 3.

2.2 Overzicht van verwachte soorten

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermde) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd. In deze paragraaf worden de verwachte door de Flora- en faunawet beschermde soorten geselecteerd.

Figuur 2.2 Onderzoeksintensiteit plantracé bron Natuurloket.

1/0 aantal soorten van tabel 2 of 3 / aantal soorten Habitatrichtlijn (bijlage 2 en 4)

Eénaantal volgels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Volgens de gegevens van het Natuurloket zijn de kilometerhokken in het plantracé wisselend onderzocht op het voorkomen van strikt beschermde dier- of plantsoorten. Voornamelijk de soortgroepen zoogdieren, vaatplanten, broedvogels en dagvlinders zijn in het gehele tracé vertegenwoordigd in de gegevens van het Natuurloket. Vooral bij de soortgroep zoogdieren wordt het voorkomen van strikt beschermde soorten gemeld. Tevens zijn enkele broedvogels met vaste verblijfplaats en een strikt beschermde amfibieënsoort gemeld.

Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Waarna door een oriënterend veldbezoek, habitateisen en een deskundigenoordeel een selectie is gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden.

Flora

Volgens het Natuurloket zijn zeven kilometerhokken in het plantracé matig tot goed onderzocht op vaatplanten. Strikt beschermde plantensoorten zijn daarbij niet gemeld. Het plantracé is in zijn geheel gepland in agrarisch intensief landbouwgebied. Hierdoor wordt de grond vaak bewerkt en is er een overschot van vermestende stoffen aanwezig. Hierdoor worden standplaatsen van strikt beschermde plantensoorten niet verwacht in het leiding tracé.

Grondgebonden zoogdieren

Volgens het Natuurloket is het plantracé slecht onderzocht op het voorkomen van zoogdieren. Wel worden er meerdere strikt beschermde zoogdiersoorten gemeld. Dit kunnen zowel grondgebonden zoogdieren als vleermuizen (zie paragraaf vleermuizen) zijn. Volgens telmee.nl en waarneming.nl kunnen de tabel 2-soort Steenmarter en de tabel 3 soort Waterspitsmuis voorkomen in de ruime omgeving van het plangebied. De Steenmarter kan goed een vaste verblijfplaats hebben in het tuinbouwgebied of in één van de schuren in bebouwd gebied. Het plantracé kan functioneren als foerageergebied voor deze soort. Echter versturende effecten welke een effect op de populatie hebben treden met zekerheid niet op. Geschikt leefgebied voor de Waterspitsmuis is evenmin aanwezig. De oevers van de ontwaterings watergangen worden intensief beheerd. De grotere watergangen waarlangs riet staat zijn tevens niet geschikt als leefgebied, aangezien de oevers zijn beschoeid, waardoor de Waterspitsmuis moeilijk het water uit kan komen. Het plangebied is tevens niet geschikt voor overige strikt beschermde grondgebonden zoogdieren.

Niet grondgebonden zoogdieren: Vleermuizen

Alle vleermuizen die voorkomen in Nederland zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet.

In en langs het plangebied kunnen verschillende vleermuissoorten voorkomen. Volgens Limpens *et al.* [1997] kunnen de vleermuissoorten Watervleermuis, Ruige dwergvleermuis, Meervleermuis, Laatvlieger en de Gewone dwergvleermuis voorkomen in de ruime omgeving van het plangebied. De vleermuizen kunnen meerdere locaties langs het plantracé als vliegroute, foerageergebied of migratieroute gebruiken. Voornamelijk de verschillende tochten en de bomenrij langs Kalenbergerweg kunnen gebruikt worden als vliegroute en foerageerroute van meerdere vleermuissoorten. Op de route van het plantracé staan, op de schakelstations na, geen bebouwing die door de voorgenomen werkzaamheden worden aangetast. Hierdoor zijn de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten zijn uitgesloten. In de ruime omgeving kunnen vaste verblijfplaatsen weldegelijk voorkomen. Geschikte boomholten voor boombewonende soorten kunnen tevens worden verwacht in de ruime omgeving van het plangebied.

Samengevat kan het plangebied door de aanwezigheid van geschikte lijnvormige elementen dienen als vliegroute, migratieroute en foerageergebied van bovengenoemde vleermuissoorten.

Vogels

Volgens het natuurloket zijn enkel drie kilometerhokken onderzocht op broedvogels. In alle drie de kilometerhokken is een soort aangetroffen met een volgens de Flora- en faunawet vaste verblijfplaats.

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode. Broedende rietvogels en watervogels kunnen worden verwacht in de rietkragen en tochten.

Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Een overzicht van deze vogels is opgenomen in de bijlagen. Meerdere van deze jaarrond beschermde vogelsoorten, zoals de Torenvalk en de Zwarte kraai (beide categorie 5) kunnen voorkomen in de ruime omgeving van het plangebied. Sinds eind augustus 2009 staan de Torenvalk en de Zwarte Kraai op de lijst van vogels met jaarrond beschermde nesten.

Tijdens het oriënterende veldbezoek is enkel één nestlocatie waargenomen waar een vogel met vaste verblijfplaats kan broeden zoals de Buizerd. Het betreft een nest in de bomenrij langs de Kalenbergerweg direct ten noorden van het aan te leggen schakelstation. Het nest is ingetekend in bijlage 1. Overige vogels met een vaste beschermde verblijfplaats worden niet verwacht in het plantracé, aangezien het gebied niet geschikt is.

Amfibieën

Volgens het Natuurloket zijn drie kilometerhokken onderzocht op het voorkomen van amfibieën. In het kilometerhok waar een nieuw schakelstation is gepland is een strikt beschermde soort gemeld welke tevens is aangemerkt als habitatrichtlijnsoort. Van de overige kilometerhokken zijn geen waarnemingen bekend. Volgens het RAVON [ravon.nl] kan de Rugstreeppad in de ruime omgeving van het plangebied voorkomen. Het natuurbeheerplan [provincie Flevoland 2010] meldt dat de gehele Noordoostpolder als leefgebied van de Rugstreeppad moet worden beschouwd. Tevens zijn er in 2007 meerdere waarnemingen gedaan in de directe omgeving van het plangebied, waarbij de soort veelal in poldersloten aanwezig is [Spitzen - van der Sluijs *et al.* 2007]. Leefgebied voor andere strikt beschermde amfibieën is niet aangetroffen.

Reptielen

Volgens het Natuurloket zijn reptielen niet onderzocht in het plantracé. Volgens het Ravon [ravon.nl] en waarneming.nl kan de Ringslang voorkomen in de ruime omgeving van het plantracé. In het plangebied zijn geen voortplantingshopen voor de Ringslang aanwezig. Primair leefgebied van de soort is evenmin aanwezig. Voor andere reptielsoorten is het plangebied tevens niet geschikt. Door het aanleggen van de leiding wordt geen effect verwacht op de soortgroep reptielen.

Vissen

Volgens het Natuurloket zijn vissen niet onderzocht in het plantracé. Het Ravon meldt ook geen voorkomen van strikt beschermde vissoorten in de ruime omgeving van het plangebied. De watergangen welke geschikt zijn voor vissen worden gepasseerd door een gestuurde boring. De afwateringsgangen van de landbouwpercelen zijn voor vissen niet geschikt. Een effect van het aanleggen van de leiding op strikt beschermde vissoorten wordt niet verwacht.

Dagvlinders

Volgens het Natuurloket is het plangebied wisselend onderzocht op beschermde vlindersoorten. Strikt beschermde vlindersoorten zijn niet gemeld in de kilometerhokken. Volgens Bos *et al.* [2006] zijn er geen meldingen bekend van strikt beschermde vlindersoorten. Het plantracé bestaat uit agrarische percelen met enkele sloten. Geschikt leefgebied voor strikt beschermde vlindersoorten is daardoor niet aanwezig. Een effect van het voornemen op strikt beschermde vlinders wordt met zekerheid niet verwacht.

Libellen

Volgens het natuurloket zijn drie kilometerhokken matig onderzocht op het voorkomen van libellen. In het kilometerhok zijn geen waarnemingen bekend van strikt beschermde libellensoorten. Meerdere libellensoorten zijn door de Flora- en faunawet beschermd. Volgens Dijkstra *et al.* [2002] komen er geen strikt beschermde libellensoorten voor in de directe omgeving van het plangebied. Het plantracé bevat enkel agrarische percelen met enkele sloten. Geschikt leefgebied voor strikt beschermde libellen is daardoor niet aanwezig. Effecten van het aanleggen van de leiding op strikt beschermde libellen worden niet verwacht.

Overige ongewervelden

Volgens het natuurloket zijn overige ongewervelden niet onderzocht in het plantracé. Naast dagvlinders en libellen worden ook enkele kevers (Vliegend hert, Brede geelrandwaterroofkever, Gestreepte waterroofkever, Heldenbok, Juchtleerkever), weekdieren (Bataafse stroommossel, Platte schijfhoren) en een kreeftachtige (Rivierkreeft) beschermd door de Flora- en faunawet.

Het plangebied en directe omgeving voorzien voor geen van deze soorten in een geschikt habitat. Effecten van het aanleggen van de leiding op strikt beschermde overige ongewervelden worden niet verwacht.

2.3 Samenvatting verwachte tabel 2 en tabel 3 soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen en het oriënterende veldbezoek zijn in de tabel 2.1 de soorten weergegeven, waarvan verwacht wordt dat deze in of in de nabije omgeving van het plangebied voor kunnen komen. In de tabel zijn de zwaarder beschermde soorten opgenomen (Flora- en faunawet tabel 2 en 3). De licht beschermde soorten (tabel 1) waarvoor veelal een vrijstelling geldt zijn niet genoemd, tenzij er een bijzonderheid geldt. Rode Lijst-soorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen.

Tabel 2.1 Beschermde soorten (tabel 2/3) die op basis van verspreidingsgegevens, veldbezoek en deskundigenoordeel in of in de nabije omgeving van het plangebied aanwezig kunnen zijn

Soortgroep	Verwachte soorten (tabel 2/3)	Toetsing
Flora	Geen	Nee
Zoogdieren	Geen	Nee
Vleermuizen	Watervleermuis, Ruige dwergvleermuis, Meervleermuis, Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis (tabel 3)	Ja
Vogels (algemeen broedende vogels)	Meerdere rietvogels en watervogels kunnen tot broeden komen in naastliggende rietkragen en watergangen	Ja
Vogels (vaste verblijfplaatsen)	Buizerd (vaste verblijfplaats) Ekster, Torenvalk, Zwarte kraai (inventarisatie)	Ja
Reptielen	Geen strikt beschermde soorten verwacht	Nee
Amfibieën	Rugstreeppad (tabel 3)	Ja
Vissen	Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht	Nee
Dagvlinders	Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht	Nee
Libellen	Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht	Nee
Overige ongewervelden	Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht	Nee

3 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vragen: In welke mate worden door de Flora- en faunawet beschermde soorten planten of dieren door de beoogde activiteiten beïnvloed en is hiervoor een ontheffing van die wet noodzakelijk?

3.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

In de Flora- en faunawet is tevens een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Een nadere beschrijving van de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2.

3.2 Overzicht (mogelijke) effecten

De beoogde (ruimtelijke) ingreep heeft een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken. Dit zijn:

Tijdelijke invloeden:

- Geluid bij grondwerken
- Licht tijdens de bouwfase
- Verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen
- Sleuven in de grond van 2,5 meter diep bij 2,80 meter breed --> tijdelijke verdroging van omgeving

Permanente invloeden:

- Aanwezigheid van schakelstation naast de Kalenbergerweg
- Aanwezigheid van uitgebreid schakelstation bij de Nagelerweg

3.3 Toetsing aanwezige soorten

In het vorige hoofdstuk is beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen en/of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf is getoetst of het beoogde voornemen een effect kan hebben op de verwachte aanwezige beschermde soort(en).

De Flora- en faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat effecten *met zekerheid* moeten kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn en wanneer op basis van het oriënterende veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, kan daarom nader onderzoek noodzakelijk zijn.

Vleermuizen

Tracé

Meerdere vleermuizen kunnen in de directe omgeving van het plangebied voorkomen. De vleermuizen gebruiken voornamelijk opstaande structuren zoals de oevers van de watergangen wegbegeleidende beplanting als vliegroute en foerageergebied.

De werkzaamheden worden enkel overdag uitgevoerd, waardoor effecten van verlichting niet plaatsvinden. Voorwaarde is wel dat eventuele verlichting van de bouwplaats 's-nachts wordt uitgeschakeld.

Tabel 3.1 Verwacht effect van werkzaamheden op vleermuizen in relatie tot uitvoeringsperiode (Wel = wel effect, Geen = geen effect, Verw. = verwaarloosbaar effect, omgeving mitigeerd voldoende)

Werk/mnd	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Aanleg leiding	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen

Schakelstation Kalenbergerweg

De aanwezige bomenrij langs de Kalenbergerweg kan gebruikt worden als vliegroute. Door een het nieuwe schakelstation 's avonds te verlichten kan de vliegroute ongeschikt raken.

Schakelstations hebben de mogelijkheid om verlicht te worden. Echter de verlichting wordt enkel gebruikt bij calamiteiten [mond med Tennen 7 januari 2010]. Doordat de aanleg van het schakelstation overdag plaatsvindt en de verlichting enkel bij calamiteiten wordt gebruikt wordt, worden met zekerheid geen vliegrouten van vleermuizen geschaad.

Tabel 3.2 Verwacht effect van Schakelstation Kalenbergerweg op vleermuizen (verlichting wordt enkel gebruikt bij calamiteiten) (Wel = wel effect, Geen = geen effect, Verw. = verwaarloosbaar effect, omgeving mitigeerd voldoende)

Werk/mnd	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Schakelstation	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen

Vogels

Algemene broedvogels

De aanleg van de leiding kan versturend werken op broedende vogels. Zeker nabij de rietkragen langs de watergangen. In de overige delen kunnen tevens broedende vogels in de directe omgeving voorkomen die worden verstoord door de uitvoering van de werkzaamheden. Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, dan wordt er met zekerheid geen effect op de nesten en hun functionele omgeving verwacht. Indien er tijdens het broedseizoen wordt gewerkt kan niet worden gegarandeerd dat een verbodsbepaling van Flora- en faunawet wordt overtreden.

Vaste verblijfplaatsen

In één boom langs de Kalenbergerweg is nest aanwezig welke dienst kan doen als vaste verblijfplaats. Door de werkzaamheden kan de vaste verblijfplaats en / of de functionele leefomgeving van de vaste verblijfplaats (tevens strikt beschermd) die dienst doet als foerageergebied tijdelijk verstoord raken.

Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, dan wordt er met zekerheid geen effect op de nesten en hun functionele omgeving verwacht. Indien er tijdens het broedseizoen wordt gewerkt kan niet worden gegarandeerd dat een verbodsbepaling van Flora- en faunawet wordt overtreden.

Tabel 3.3 Verwacht effect van werkzaamheden op broedvogels in relatie tot uitvoeringsperiode (Wel = wel effect, Geen = geen effect, Verw. = verwaarloosbaar effect, omgeving mitigeerd voldoende)

Werk/mnd	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Aanleg leiding	Geen	Geen	Wel	Wel	Wel	Wel	Wel	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen

De Torenvalk en de Zwarte Kraai staan sinds eind augustus 2009 op de lijst van vogels met jaarrond beschermde nesten in categorie 5. De Torenvalk broedt op gebouwen en oude kraaien nesten. Daarmee schaadt het voornemen mogelijk nesten van deze vogels. Indien er een kans is op schading en/of vernietiging van jaarrond beschermde nesten is, beveelt het Ministerie van LNV een 'omgevingscheck' aan. Het doel van deze check is om te bepalen of in de directe omgeving een mogelijkheid is voor de vogels om een vervangend nest te vinden/bouwen.

Amfibieën

In de Noordoostpolder komen in de directe omgeving van het plangebied Rugstreeppadden voor. Door de slootkruisingen kan leefgebied van de Rugstreeppad tijdelijk geschaad worden. De soort kan voortplanten in de watergangen, of zich ingraven in de oever van de watergangen of weilanden, zodat de soort daar overwintert. Door uitvoering van de werkzaamheden wordt met zekerheid leefgebied van de Rugstreeppad verstoord, zowel in de winter als in de zomer, waardoor een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet plaatsvindt.

Tabel 3.4 Verwacht effect van werkzaamheden op broedvogels in relatie tot uitvoeringsperiode (Wel = wel effect, Geen = geen effect, Verw. = verwaarloosbaar effect, omgeving mitigeerd voldoende)

Werk/mnd	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Aanleg leiding	Wel	Wel	Wel	Wel	Wel	Wel	Wel	Wel	Wel	Wel	Wel	Wel

3.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

Bij ruimtelijke ingrepen en plannen dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Reeds tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een mitigatie- en/of ontheffingsplicht geldt en of voldoende ecologisch mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen kunnen worden.

In de onderstaande tabel zijn de beschermde tabel 2 en 3-soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de ingreep. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn eveneens weergegeven.

Tabel 3.5 Flora- en faunawet soorten (tabel 2/3) die mogelijk geschaad worden

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Flora	Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten	Niet van toepassing
Zoogdieren	Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten	Niet van toepassing
Vleermuizen	Aantasting indien 's-nachts verlichting wordt gevoerd	Artikel 11, indien verlichting
Broedvogels	Geen (aantasting van) algemene broedvogels mits uitvoering buiten broedseizoen	Artikel 11, indien in broedseizoen
Broedvogels, vaste verblijfplaatsen	Geen (aantasting van) broedvogels met vaste verblijfplaats mits uitvoering buiten broedseizoen	Artikel 11, indien in broedseizoen
Reptielen	Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten	Niet van toepassing
Amfibieën	Rugstreeppad	Artikel 11
Vissen	Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten	Niet van toepassing
Dagvlinders	Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten	Niet van toepassing
Libellen	Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten	Niet van toepassing
Overige ongewervelden	Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten	Niet van toepassing

***Toelichting verbodsbepalingen tabel:**

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Geconcludeerd wordt dat meerdere beschermde waarden geschaad kunnen worden bij de aanleg van het gehele plantracé. Het betreffen de volgende waarden per soort werk:

Uitbreiding schakelstation Nagelerweg

Tabel 3.6 Overzicht beschermde waarden --> te ondernemen stap

Beschermde waarde	Mitigatie/ te ondernemen stap
Vleermuizen door 's nachts verlichting te gebruiken	Verlichting van bouwplaats 's nachts uitschakelen
Algemene broedende vogels door de werkzaamheden	Buiten het broedseizoen (medio maart t/m medio juli, maar dit is per soort afhankelijk) werken. Of starten met de aanleg voor het broedseizoen, waarbij werkzaamheden door mogen lopen in het broedseizoen.

Aanleg kabel

Tabel 3.7 Overzicht beschermde waarden --> te ondernemen stap

Beschermde waarde	Mitigatie/ te ondernemen stap
Vleermuizen door 's-nachts verlichting te gebruiken	Verlichting van bouwplaats 's-nachts uitschakelen
Algemene broedende vogels door de werkzaamheden	Buiten het broedseizoen (medio maart t/m medio juli, maar dit is per soort afhankelijk) werken.
Amfibieën (Rugstreepad)	1 Ontheffing aanvragen - a Afzetten plangebied en dieren wegvangen alvorens graafwerkzaamheden mogen beginnen. - b Grotere trajecten met gestuurde boringen aanleggen, zodat je enkel kleine werklocaties hebt waar je de pad kan wegvangen

Aanleggen schakelstation Kalenbergerweg

Tabel 3.8 Overzicht beschermde waarden --> te ondernemen stap

Beschermde waarde	Mitigatie/ te ondernemen stap
Vleermuizen door 's nachts verlichting te gebruiken	Verlichting van bouwplaats 's nachts uitschakelen
Algemene broedende vogels door de werkzaamheden	Buiten het broedseizoen (medio maart t/m medio juli, maar dit is per soort afhankelijk) werken.
Vaste verblijfplaatsen van vogels door de Werkzaamheden	Buiten het broedseizoen (medio maart t/m medio juli, maar dit is per soort afhankelijk) werken. Starten met de werkzaamheden voor de broedperiode waarbij werkzaamheden doorgang vinden in de broedperiode, kan hier bij vaste verblijfplaatsen leiden tot een verstoring van het nest in het broedseizoen
Amfibieën (Rugstreeppad)	1 Onderzoeken of soort voorkomt in de directe nabijheid van het te bouwen station. 2 Ontheffing aanvragen - a Afzetten plangebied en dieren wegvangen alvorens graafwerkzaamheden mogen beginnen.

Algemeen

Het werk voor de aanleg van de leiding kan plaatsvinden nadat duidelijkheid is verkregen over de aanwezigheid van de strikt beschermde Rugstreeppad en mits er buiten het broedseizoen wordt gewerkt.

Om de Rugstreeppad te ontzien tijdens de werkzaamheden is een gemitigeerde werkwijze noodzakelijk voor uitvoering van het werk. Deze mitigerende maatregelen kunnen het beste gecontroleerd worden bij LNV of voorgestelde mitigerende maatregelen afdoende zijn. Indien mitigatie niet mogelijk is kan mogelijk een ontheffing worden verleend.

Een ontheffing voor het verstoren van vaste verblijfplaatsen van vogels wordt niet verleend als mitigerende maatregelen relatief eenvoudig genomen kunnen worden, wat in dit geval inhoudt dat er buiten het broedseizoen wordt gewerkt nabij de vaste verblijfplaatsen.

Alvorens de werkzaamheden kunnen beginnen dienen mitigerende werkzaamheden uitgevoerd te zijn.

Kenmerk R003-4694008SIH-evp-V01-NL

4 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag: In welke mate worden de wezenlijke waarden en kenmerken van de provinciale ecologische hoofdstructuur aangetast door de beoogde activiteiten?

4.1 Werkwijze

Bij ruimtelijke ontwikkelingen of ingrepen in of nabij de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is sprake van planologische bescherming via ruimtelijke procedures in het kader van de Wet Ruimtelijke Ordening (wro). Het stelsel van de wro gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. Overheden zijn gehouden aan bescherming van de EHS via een Planologische Kernbeslissing in de Nota Ruimte; voor (particuliere) initiatiefnemers van (ruimtelijke) ingrepen in de EHS is het gemeentelijk bestemmingsplan het bindende ruimtelijk plan. Bij een ruimtelijke ingreep in de EHS is het bepalen van effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam en in sommige gevallen noodzakelijk ook een toetsing aan de EHS-doelen uit te voeren. Zie bijlage 2 voor een nadere beschrijving van toetsing aan de EHS.

De toetsing aan de EHS omvat het bepalen van mogelijke aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Deze toetsing geeft een ecologisch-inhoudelijke indruk van het optreden van eventuele effecten op de EHS.

4.2 EHS Provincie Flevoland

Om een ecologisch-inhoudelijke indruk te krijgen van het optreden van eventuele effecten op de EHS, dient gekeken te worden naar de wezenlijke kenmerken en waarden. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Nota Ruimte actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, duisternis en openheid, de landschapsstructuur en belevingswaarde.

Het deeltraject ligt in de provincie Flevoland. Het tracé loopt parallel langs de zuidkant van de Zwolse Vaart, welke is aangemerkt als EHS. De EHS wordt ter hoogte van de Kalenbergertocht doorkruist met een gestuurde boring.

De natuurwaarde en doelen van de EHS in Flevoland is beschreven in het Natuurbeheerplan Flevoland [2010] over de Zwolsevaart wordt het volgende beschreven.

De Zwolsevaart verbindt samen met de Marknesservaart, de oever van het IJsselmeer met het Zwarte Water en de Wieden/Weerribben. De verbinding is, gelet op de waarden van de beide gebieden, van nationaal niveau, zowel voor droge als voor natte soorten. Op enkele plaatsen is een vooroevermoeras aangelegd. Deze verbinding is pas optimaal als hij van het Voorsterbos doorloopt naar de Weerribben.

In het voorgaande plan [Omgevingsplan Flevoland 2006] is de EHS aangewezen als “Waardevol gebied”. Dit zijn gebieden met een hoge actuele of potentiële natuurwaarde. De gebieden zijn essentieel voor de gewenste samenhang en kwaliteit van de EHS. Binnen deze gebieden is de ruimte voor het toepassen van de saldobenadering beperkt, tenzij de natuurkwaliteit en/of -kwantiteit en de gebruikswaarde van het gebied verbeteren. De prioritaire en de waardevolle gebieden vormen samen de kerngebieden van de EHS. Daarnaast is dit EHS gebied ook aangewezen als Ecologische VerbindingsZone (EVZ). Deze Ecologische verbindingszone is een natte zone langs de Zwolse vaart. Via deze EVZ worden twee waardevolle EHS-gebieden verbonden, namelijk het Voorsterbos met het Kuinderbos. Deze EVZ is dan ook essentieel voor de gewenste samenhang in de Ecologische Hoofdstructuur en dat voor een groot deel al is ingericht. De provincie geeft prioriteit aan deze verbinding.

4.3 Toetsing effecten

Effecten op de Ecologische hoofdstructuur kunnen voornamelijk ontstaan door tijdelijke invloeden van de aanleg van de leiding. Ter hoogte van de EHS wordt de werksleuf namelijk afgedicht na de aanleg, waardoor permanente effecten langs de EHS niet plaatsvinden door de leiding. In tabel 4.1 zijn de doelen van de EHS uiteen gezet en zijn de mogelijke effecten op de EHS afgewogen.

Tabel 4.1 Toetsing van effecten op de EHS

Doel	Effect	Mogelijk effect
Geomorfologische en aardkundige waarden en processen	De bodem van het plantracé wordt enkel in de daartoe bestemde delen beroerd. De EHS wordt niet vergraven.	Geen
Waterhuishouding	Het werk kan in den droge worden uitgevoerd door een bronbemaling uit te voeren indien noodzakelijk. Effecten op de EHS worden niet verwacht, aangezien deze relatief laag ligt ten opzichte van het omliggende land. (Zwolse Vaart ligt ca 1,5 a 2 mtr onder het maaiveld.	Geen
De kwaliteit van bodem	De bodem wordt enkel omgeschept in het tracé. De kwaliteit blijft hetzelfde.	Geen
De kwaliteit van water	Er vinden geen werkzaamheden in het water plaats. De	Geen

Kenmerk R003-4694008SIH-evp-V01-NL

Doel	Effect	Mogelijk effect
	waterkwaliteit blijft hetzelfde.	
De kwaliteit van lucht	De aanleg kan mogelijk een tijdelijke verhoging van CO ₂ veroorzaken door het werk met het materieel. Na de aanleg is er geen verhoogde CO ₂ bron meer aanwezig, waardoor een effect op de EHS niet wordt verwacht.	Geen
Rust	Door aanleg van de leiding is er een tijdelijke verhoging van mensen nabij de EHS. In de EHS vinden er geen werkzaamheden plaats. De aanwezige mensen zullen geen effect op de EHS hebben, vanwege de kleinschalige verhoging van het aantal mensen.	Geen
Stilte	Door de werkzaamheden kan er geluid ontstaan. Echter het geproduceerde geluid zal wegvallen tegen de aanwezige weg N331, waardoor er geen effect wordt verwacht van het voornemen.	Geen
Duisternis	De werkzaamheden vinden voornamelijk overdag plaats.	Geen
Openheid	Er verandert niets aan de openheid van het landschap. Er is geen effect van het voornemen.	Geen
Landschapsstructuur	De landschapsstructuur wordt niet aangepast. Er is geen effect van het voornemen.	Geen
Beleving	Door het voornemen zal de beleving van de EHS niet toenemen. Er is geen effect van het voornemen.	Geen
Verstoring van doelsoorten	Door de uitvoering van de werkzaamheden kunnen soorten worden verstoord door geluidsoverlast. Echter de naastliggende weg N331 zorgt momenteel voor veel geluid, waardoor een extra verstoring effect door geluid van de aanleg niet wordt verwacht op de doelsoorten.	Geen

4.4 Conclusies toetsing EHS

Vanuit de toetsing aan de Ecologische hoofdstructuur kan worden geconcludeerd dat er geen effect van de werkzaamheden op de EHS worden verwacht.

Kenmerk R003-4694008SIH-evp-V01-NL

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies en mitigerende maatregelen voor de aanleg van de ondergrondse 110kV verbinding zoals geconcludeerd in dit rapport uiteen gezet.

5.1 Aanleiding

In opdracht van Tennet heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de aanleg van een 110 kV leiding nabij Luttelgeest gezamenlijk met de aanleg en/of uitbreiding van twee schakelstations.

5.2 Flora en faunawet

Schakelstation Nagelerweg

De werkzaamheden dienen buiten het (vogel)broedseizoen (medio maart t/m medio juli, maar dit is per soort afhankelijk) plaats te vinden of voor het broedseizoen gestart te worden waarbij in het broedseizoen doorgewerkt mag worden.

Op de bouwplaats dient de verlichting 's nachts uitgeschakeld te worden ten behoeve van vleermuizen.

! *Er is geen ontheffing van de Flora- en faunawet benodigd voor de uitbreiding van het Schakelstation Nagelerweg*

Aanleg kabel

De werkzaamheden dienen buiten het (vogel)broedseizoen (medio maart t/m medio juli) plaats te vinden of de omgeving moet ongeschikt gemaakt worden voor broeden alvorens het broedseizoen start. Dit kan door de rietkraag te maaien en te zorgen dat er geen vogels tot broeden komen langs het plantracé (het voorkomen dat vogels tot broeden komen in het plangebied is echter een zeer lastig uit te voeren maatregel!)

Op de bouwplaats dient de verlichting 's nachts uitgeschakeld te worden ten behoeve van vleermuizen.

De Rugstreeppad komt voor in en in de ruime omgeving van het plantracé. Hiervoor moeten mitigerende maatregelen getroffen worden voordat de leiding wordt aangelegd. Het is noodzakelijk om te voorkomen dat voortplantingswater met larven wordt vergraven, of dat ingegraven individuen worden geschaad. De Rugstreeppad wordt niet verwacht bij het schakelstation Nagele, vanwege de bedekking met grind van de bodem. In de directe omgeving kan de Rugstreeppad echter wel aanwezig zijn bij sloten.

Een overleg met het bevoegd gezag wordt aangeraden om te overleggen hoe de leiding aangelegd kan worden, zonder dat de Rugstreeppad wordt geschaad, of enkel enkele individuen waar dan een ontheffing voor wordt aangevraagd.

Het overleg wordt geadviseerd, omdat een beproefde methode het wegvangen van individuen op het te vergraven terrein betreft. Vanwege de grote lengte van het tracé met de vele slootjes is dit een zeer arbeidsintensieve methode, waarbij niet gegarandeerd kan worden dat de afschermingen van het werkgebied amfibie-werend blijven vanwege de lengte en het profiel van het werktracé.

Mogelijk kan de leiding ook op een andere wijze worden aangelegd, namelijk door middel van lange gestuurde boringen, zodat er enkele kleine percelen vrijgemaakt moeten worden van Rugstreeppadden.

- ! *Een overleg met het bevoegd gezag om te overleggen hoe er in dit werk met de Rugstreeppad wordt omgegaan in het plantracé. Mogelijk is een ontheffing noodzakelijk.*
- ! *De proceduuretijd van een ontheffing kan oplopen tot twee keer drie maanden (zes maanden). De ervaring leert dat LNV meestal sneller is.*

Schakelstation Kalenbergerweg

De werkzaamheden dienen buiten het (vogel)broedseizoen (medio maart t/m medio juli) plaats te vinden. Starten met de werkzaamheden voor het broedseizoen waarbij in het broedseizoen doorgewerkt wordt kan in dit geval leiden tot een verstoring van een vaste verblijfplaats. Wat een overtreding van de Flora- en faunawet betreft.

Op de bouwplaats dient de verlichting 's nachts uitgeschakeld te worden ten behoeve van vleermuizen.

Op het perceel nabij de Kalenbergerweg kan de Rugstreeppad voorkomen in de teelaarde. Het perceel dient daarvoor onderzocht te worden op het voorkomen van de Rugstreeppad, of het terrein dient leeg gevangen te worden. Hoe met de Rugstreeppad om gegaan moet worden op het terrein van het schakelstation kan tevens worden besproken in het overleg met het bevoegd gezag.

- ! *Een overleg met het bevoegd gezag om te overleggen hoe er in dit werk met de Rugstreeppad wordt omgegaan. Mogelijk is een ontheffing noodzakelijk.*
- ! *De proceduuretijd van een ontheffing kan oplopen tot twee keer drie maanden (zes maanden). De ervaring leert dat LNV meestal sneller is.*

5.3 Ecologische Hoofdstructuur

Er worden geen wezenlijke waarden en kenmerken van de Ecologische hoofdstructuur van de provincie Flevoland geschaad. Een overleg met het bevoegd gezag voor de EHS is niet noodzakelijk.

5.4 Vervolgstappen

Rugstreepad

Een overleg met het bevoegd gezag (LNV) wordt geadviseerd om te bespreken hoe met de Rugstreepad in dit soort tracéwerkzaamheden omgegaan moet worden. Het overleg moet plaatsvinden met de adviseur van het bevoegd gezag Dienst Landelijk Gebied.

Tevens kan dan besproken worden of de data die in dit rapport gebruikt zijn om de soort aan te tonen afdoende zijn om een ontheffing op te baseren. Afhankelijk van de uitkomst van het overleg is een nader onderzoek en/of ontheffing noodzakelijk.

- Een nader onderzoek vindt plaats in de voortplantingsperiode van de Rugstreepad in de periode april tot en met augustus, waarbij meerdere veldbezoeken noodzakelijk zijn
- Een ontheffing kan enkel worden aangevraagd op basis van actuele gegevens van de Rugstreepad, waarbij ingegaan dient te worden op de effecten op de individuen en de populatie

Mogelijkheden voor compensatie / mitigatie (welke bij voorkeur vooraf goedgekeurd moet worden door LNV) zijn:

1. Volledig afrasteren van werktracé, waarbij individuen worden weggevangen in het werktracé
2. Werken met lange gestuurde boringen, waarbij enkel de boorlocaties worden vrijgesteld van rugstreepadden

Vaste verblijfplaats

Het werk dient buiten de broedperiode (medio maart tot en met medio juli) plaats te vinden. Of er moet onderzocht worden welke vogel gebruik maakt van het nest. Indien er geen vogel gaat broeden kan het werk tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd. Indien er wel een vogel gaat broeden dan is die strikt beschermd. Betreft het een vogel met een jaarrond vaste verblijfplaats dan dient met zekerheid buiten het broedseizoen gewerkt te worden. Betreft het een andere vogel dan kan in het opvolgende jaar na het onderzoek wel voor het broedseizoen gestart worden en tijdens de broedtijd worden doorgewerkt.

Een onderzoek naar het gebruik van het nest bestaat uit ten minste twee veldbezoeken in de broedperiode. Ook is het van belang dat een omgevingscheck voor categorie 5 soorten worden meegenomen tijdens de veldbezoeken.

Buiten de broedperiode werken is de meest efficiënte werkwijze.

Kenmerk R003-4694008SIH-evp-V01-NL

6 Literatuur

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]
De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Ministerie van LNV, VROM en de provincies, 2007]
Spelregels EHS, Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van LNV en VROM en de provincies.

[omgevingsplan.flevoland.nl]
EHS en bijbehorende wezenlijke kenmerken en waarden, geraadpleegd 5 januari 2010

[ravon.nl]
Waarnemingen van amfibieën, reptielen en vissen, geraadpleegd 15 december 2009

[Spitzen - van der Sluijs *et al.* 2007]
Ecologisch onderzoek aan de Rugstreeppad in de Noordoostpolder, A. M. Spitzen - van der Sluijs, R. Zollinger & A. C. van Rijsewijk oktober 2007, Ravon Rapportnummer:2007-12.

[Tauw 2009]
Quickscans Flora en fauna, N002-4662436HKJ-evp-V01-NL, 2009, Deventer

[telmee.nl]
Waarnemingen van planten en dieren in Nederland, geraadpleegd 5 januari 2010

[waarneming.nl]
Waarnemingen van planten en dieren in Nederland, geraadpleegd 5 januari 2010

Bijlage

1

Overzichtskaart

Bijlage

2

Toelichting natuurbeschermingswetgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. Uitgangspunt van de wet is dat aantasting van de beschermde soorten moet worden voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een ontheffing worden verleend door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën:

- Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten
- Tabel 2: Schaarre soorten
- Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast deze drie groepen zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele omgeving van een aantal soorten jaarrond beschermd (zie *Vogels*).

De Flora- en faunawet bevat artikelen met bijbehorende verbodsbepalingen. Deze zijn weergegeven in onderstaand overzicht. Activiteiten waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden dienen voorkomen te worden, bijvoorbeeld door het treffen van mitigerende maatregelen. Indien dit niet mogelijk is, dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alléén toegestaan met een ontheffing van het Ministerie van LNV. De noodzaak tot het daadwerkelijk in bezit hebben van een goedgekeurd mitigatieplan of een ontheffing is gekoppeld aan de uitvoeringsfase.

Artikel 2: Zorgplicht ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

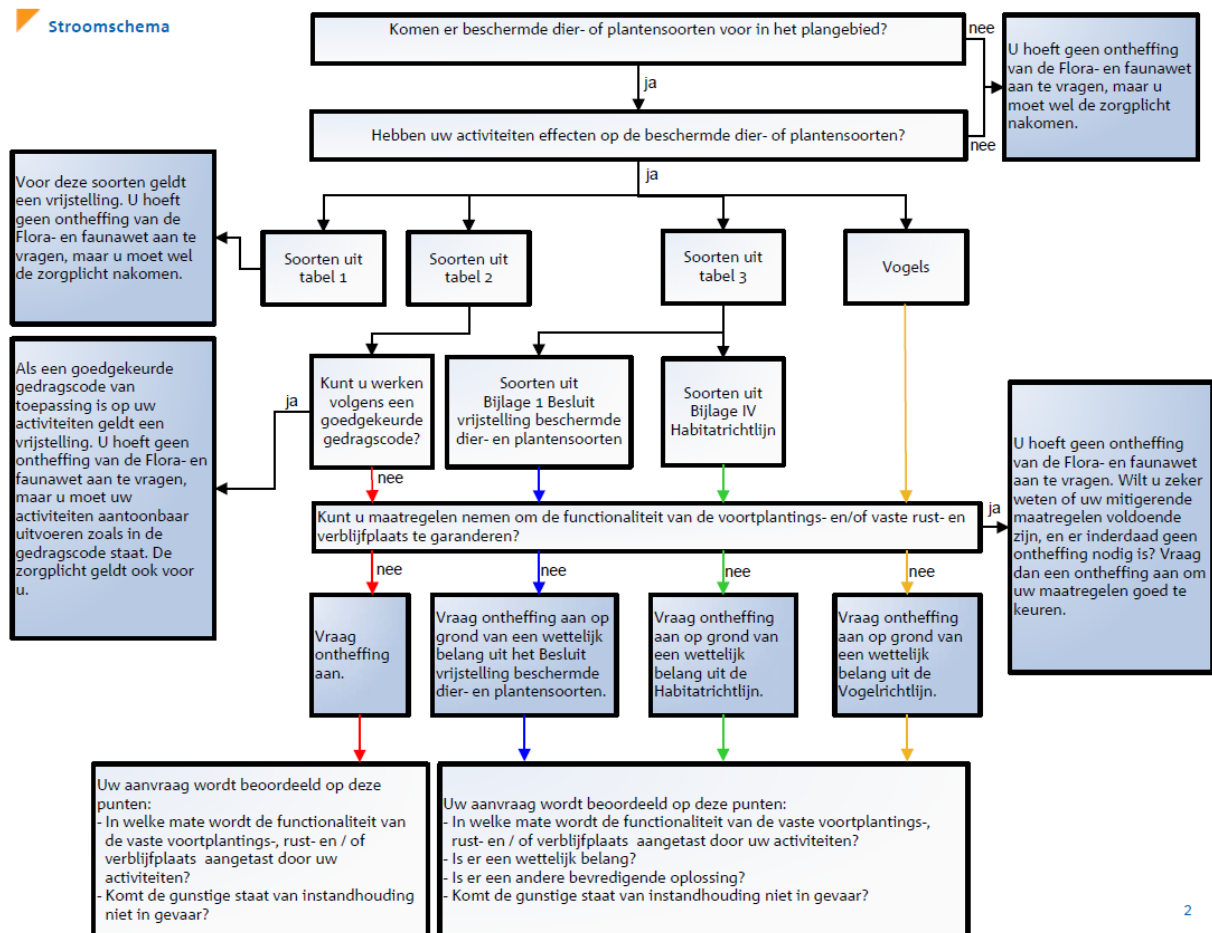
Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1 geldt een vrijstellingsregeling. Voor de tabel 2 en 3 soorten is bij bepaalde activiteiten (zie onderstaand schema) ook geen ontheffing nodig wanneer deze worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van LNV goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode. Wanneer niet volgens een gedragscode gewerkt wordt en wanneer tabel 2 of 3-soorten worden aangetast, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden ter voorkoming van een overtreding van de verbodsbepalingen. Het verdient de sterke aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van LNV (in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag). Wanneer ook het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen wanneer een mitigatieplan of ontheffing nodig is.

Stroomschema Flora- en faunawet [LNV, 2009]

Zoals weergegeven in het stroomschema, moet wanneer het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, een ontheffing worden aangevraagd. Het verkrijgen van een ontheffing is aan strikte voorwaarden gebonden. De exacte voorwaarden verschillen afhankelijk van de beschermde status van de soort waarvoor ontheffing wordt aangevraagd:

Tabel 1-soorten (algemene en niet bedreigde soorten)

Begin 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur in het kader van de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is geregeld dat een aantal algemene soorten, vanaf toen de tabel 1-soorten genoemd, bij bepaalde activiteiten verstoord mogen worden zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om de werkzaamheden 'Beheer en onderhoud', 'Bestendig gebruik' en 'Ruimtelijke ontwikkeling'. Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor deze soorten. De zorgplicht is voor deze soorten echter onverminderd van toepassing.

Tabel 2-soorten (schaarse soorten)

Voor de tabel 2-soorten kan een mitigatieplan worden opgesteld (en goedgekeurd door het Ministerie van LNV in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien de activiteit een 'redelijk doel' dient en er geen afbreuk wordt gedaan aan de "gunstige staat van instandhouding" van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen altijd mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen. Voor initiatiefnemers die beschikken over een door het Ministerie van LNV geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor de tabel 2-soorten eveneens een vrijstelling.

Tabel 3-soorten (zeldzame en bedreigde soorten)

Voor de tabel 3-soorten kan door het Ministerie van LNV eveneens een mitigatieplan worden goedgekeurd (in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien aan specifieke criteria wordt voldaan. Deze criteria zijn afhankelijk van de status van de betreffende tabel 3-soort¹:

Voor tabel 3-soorten afkomstig uit Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, kan ontheffing aangevraagd worden indien er geen alternatief beschikbaar is, en op grond van wettelijke belangen uit deze AMvB. Dit zijn:

- a) *Bepalingen inzake vrij verkeer en markt van het Verdrag tot oprichting van de EG*
- b) *Bescherming van flora en fauna*
- c) *Veiligheid van het luchtverkeer*
- d) *Volksgezondheid of openbare veiligheid*
- e) *Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten*
- f) *Voorkomen van ernstige schade aan eigendom anders dan gewas, vee, bos en wateren*
- g) *Belangrijke overlast veroorzaakt door een beschermde inheemse diersoort*
- h) *Uitvoering van bestendig beheer en onderhoud in landbouw en bosbouw*
- i) *Bestendig gebruik*
- j) *Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.*

¹ De tabel 3-soorten kunnen verdeeld worden in twee categorieën; hetzij Bijlage 1-soorten van de bijlagen van het (AMvB) Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, of Bijlage IV-soorten van de bijlagen van de Europese Habitatrichtlijn. De aanwijzing van de eerste categorie is nationaal bepaald. Voor de tweede categorie gelden Europese verplichtingen om beschermingsmaatregelen te nemen.

Voor tabel 3-soorten uit de Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat voor ruimtelijke ingrepen alleen ontheffing verleend wordt indien er geen alternatief beschikbaar is en op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:

- a) *Bescherming van wilde flora en fauna en instandhouding van de natuurlijke habitats*
- b) *Ter voorkoming van ernstige schade aan o.a. gewassen, veehouderijen, bossen en wateren*
- c) *In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten*
- d) *Ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- e) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. De basis hiervoor vormt de Europese Vogelrichtlijn, waarin ondermeer de bescherming gereguleerd is voor alle inheemse en geregeld voorkomende trekvogels, zodat deze 'kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten'. Voor deze vogels is de Flora- en faunawet van kracht. De Flora- en faunawet geeft aan dat álle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd zijn tijdens de broedperiode. Ontheffingen voor verstoring tijdens de broedperiode worden niet verleend. Daarnaast zijn rust- en verblijfplaatsen van een aantal in Nederland kwetsbare vogelsoorten jaarrond beschermd. Het bevoegd gezag hanteert hierbij de vaste rust- en verblijfplaatsen inclusief de functionele omgeving van de volgende soorten: *Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw.*

Voor het verstoren van broedende vogels tijdens de broedperiode wordt in principe géén ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels en/of de jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen alternatief beschikbaar is en aan specifieke wettelijke criteria wordt voldaan, voortkomend uit de Europese Vogelrichtlijn. Deze criteria zijn:

- a) *-Volksgezondheid of openbare veiligheid*
-Veiligheid van het luchtverkeer
-Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren
-Bescherming van flora en fauna
- b) *In verband met onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- c) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

In het geval van vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen te nemen, en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Hierbij is altijd een zogenaamde omgevingscheck nodig om inzicht te krijgen in de lokale omstandigheden. Het verdient de sterke aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van LNV, in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag.

Naast de bovenstaand genoemde jaarrond beschermde rust- en verblijfplaatsen, kunnen de rust- en verblijfplaatsen van de een groot aantal andere soorten óók jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor deze soorten is daarom ook inzicht nodig in de rust- en verblijfplaatsen in het plangebied en de omgeving.

Het bevoegd gezag hanteert hierbij de volgende soorten: *Blauwe reiger, Boerenwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiswaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.*

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: "Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken."

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is."

Over de Rode lijst

De Rode lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Soorten kunnen op de Rode Lijst worden opgenomen wanneer zij zeldzaam zijn of wanneer de trend negatief is. Voor soorten van de Rode Lijst is niet per definitie een ontheffing vereist. Deze lijst heeft een signalerende functie en dient als een instrument ten behoeve van beleidsontwikkeling. Het zeldzamer worden van een bepaalde soort en het daarmee in een andere categorie terechtkomen, kan wel tot gevolg hebben dat een soort door de minister onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet wordt geschaard. Voorts geldt dat voor beschermde Rode Lijst-soorten de gunstige staat van instandhouding eerder in het geding kan zijn, waardoor eerder compenserende maatregelen kunnen worden geëist. Dit is echter geen vaststaand feit.

Bescherming EHS via de Wet op de Ruimtelijke Ordening en andere wetgeving

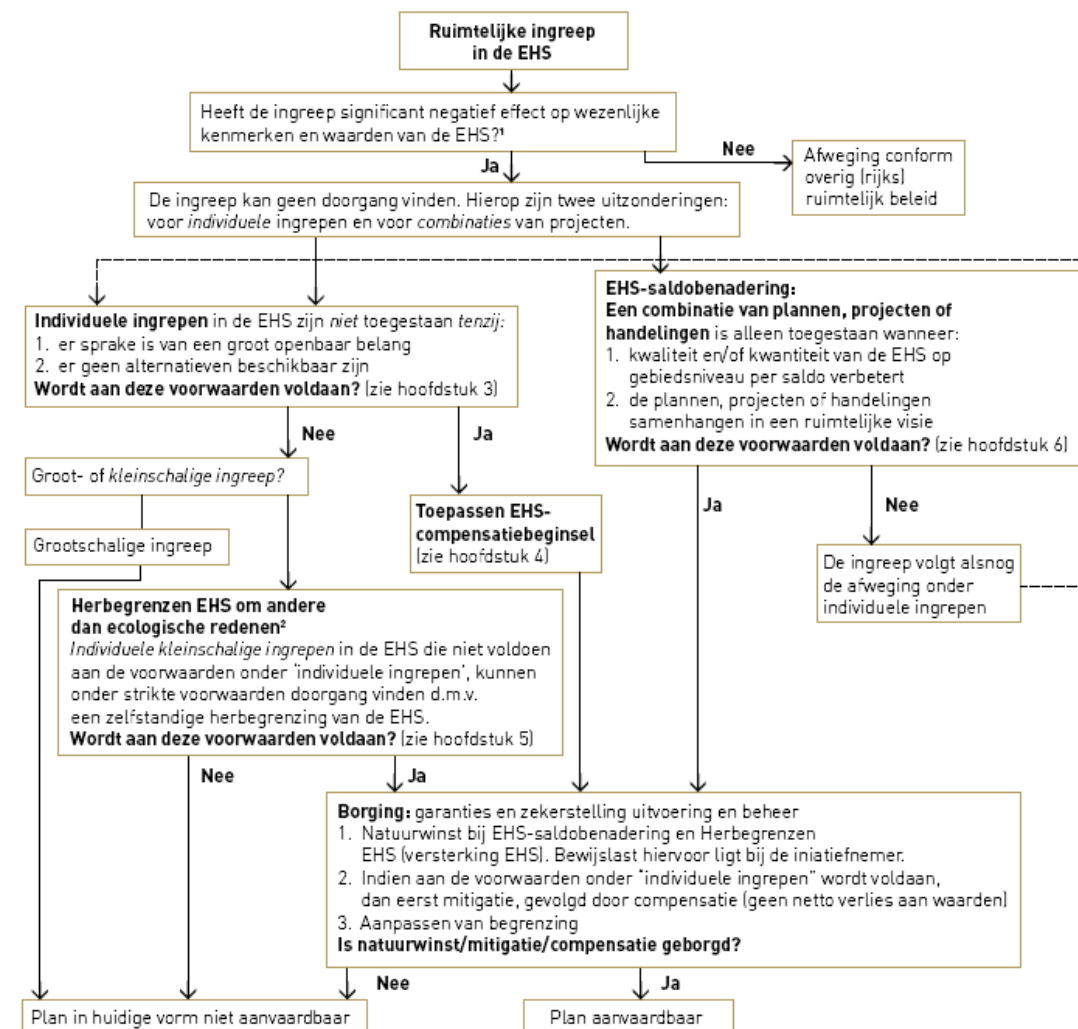
De Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de basis voor de vaststelling van het ruimtelijke beleid op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. Het stelsel van de Wro gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur is verankerd in de Nota Ruimte (structuurvisie op rijksniveau) en provinciale omgevingsvisies en omgevingsverordeningen. De begrenzingen en indelingen bij de begrenzingen en bijbehorende doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in provinciale omgevingsvisies en –verordeningen. Deze zijn bindend voor het vaststellende bestuursorgaan: gemeenten dienen de bescherming vast te leggen in hun bestemmingsplannen.

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is altijd gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken' van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met andere gebiedsbelangen. Binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime beoordeeld. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Nota Ruimte actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en belevingswaarde.

Bij toetsing van de ingreep aan de EHS zijn de 'Spelregels EHS'; een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies van toepassing. Hierin wordt ondermeer de eis gesteld dat voor ingrepen binnen de EHS aangetoond moet worden dat, -bij aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden-, er geen reële locatiealternatieven zijn en er sprake is van redenen van zwaarwegende belangen.

Wanneer een ontwikkeling gepaard gaat met een ruimtelijke procedure is een onderzoek naar de mogelijke effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél mogelijke effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen alsnog noodzakelijk) tóch een toetsing aan de doelen van de EHS uit te voeren en in overleg te treden met het Bevoegd Gezag; de gemeente.

In onderstaand stroomschema zijn deze en aanvullende stappen en benodigde onderbouwingen weergegeven [Ministerie van LNV, Spelregels EHS, 2007].

Stroomschema EHS [LNV, Spelregels EHS, 2007]

¹ Het gaat hier om het effect van de ingreep zelf en niet om een netto of reeds gesaldeerd effect. Indien de ingreep plaats vindt in een Natura 2000-gebied gelden aanvullende regels.

² Een andere mogelijkheid in de EHS is herbegrenzing om ecologische redenen. Deze mogelijkheid is echter niet weergegeven in dit schema omdat er geen ruimtelijke ingreep aan ten grondslag ligt.

Bijlage

3

Indruk plangebied

Figuur 6.1 , Van boven naar beneden en links naar rechts: 1,2,3 Het station Nagelerweg, 4 Plantacé ten noorden schakelstation, 5 Kleitocht met rietkraag, 7 Afwateringssloot, 8,9 Zwolse Vaart

Figuur 6.2 Van boven naar beneden en links naar rechts: 1 Zwolsevaart kruising met Kalenbergertoht, 2 Kalenbergertoht langs Oosterringweg, 3 Kalenbergertoht langs kassengebied, 4 Marknessertoht (kruising door gestuurde boring, 5 Locatie Schakelstation Kalenbergerweg, 6 Nest in boom bij Kalenbergerweg